

Honderd jaar Odeon

Een kleine geschiedenis van Rotterdam

Revue Vlinders (foto Voorwaarts, Sociaal Democratisch Dagblad 9-11-1926).

Een allegaartje aan de Gouvernestraat

Als je honderd jaar geleden lekker wilde slapen, en goed bij kas was, dan ging je naar een meubelmaker of meubelzaak, bijvoorbeeld het 'Magazijn tot geheele meubilering van slaapkamers firma J.H.A. Gogarn'. Die zaak was te vinden in het centrum van Rotterdam bij de Grote Markt. Familiebedrijf Gogarn was al vanaf 1808 actief in de havenstad, niet alleen met bedden, maar met allerlei meubels, gordijnen, behang enzovoort. Gogarn had bovendien een ontsmettingsoven om kleding, kapok en 'bedveeren' te desinfecteren zodat je daardoor iets meer kans had om een van de vele besmettelijke ziekten te overleven. Omstreeks 1870 liet Gogarn in de Gouvernestraat een 'stoomfabriek voor bedveeren en kapok' bouwen en breidde die regelmatig uit. In 1921 opende het bedrijf een mooie nieuwe fabriek langs het Jaagpad in Overschie en zette de gebouwen in de Gouvernestraat in de verkoop.

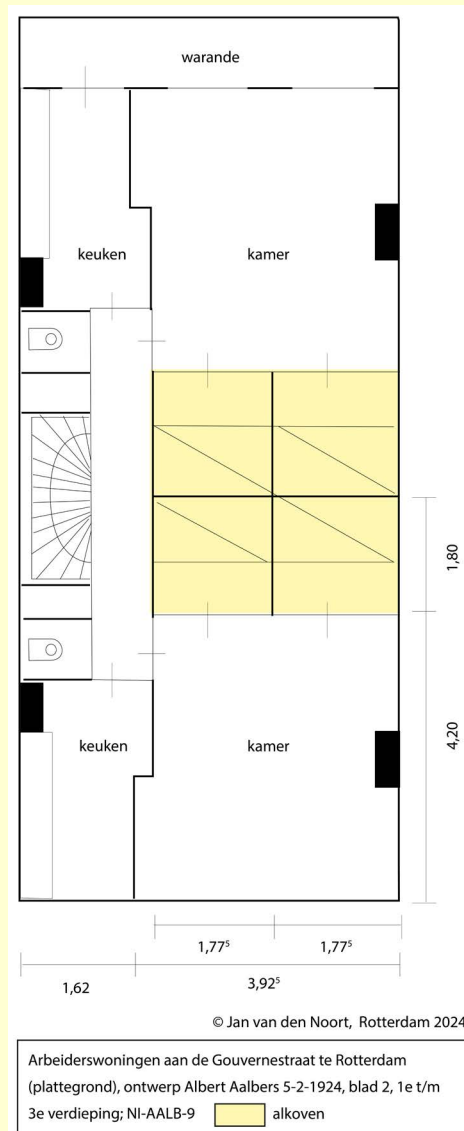
De fabriek van Gogarn werd gekocht door de NV Maatschappij tot het aannemen van Bouwwerken. Die NV was niet alleen aannemer, maar ook projectontwikkelaar. Haar directeur Th.I. Aalbers sr. wilde het allegaartje aan de Gouvernestraat omzetten in iets verkoopbaars, maar wat? Vader Aalbers legde het voor aan zijn zoon Albert (1897-1961) en die tekende een ontwerp met voor elk wat wils: een blok van 72 piepkleine arbeiderswoningen met daaronder twee winkels en een aantal pakhuizen en daarachter een fabriekspand en een uit de kluiten gewassen feestzaal. Het complex kreeg de naam Odeon vanwege de grote feestzaal, goed voor duizend zitplaatsen, achterin het complex. '[Ooideion](#)' is Grieks voor zingen, voordragen en afgaand op het aantal Odeons in de wereld is er heel wat afgezongen en voorgedragen.

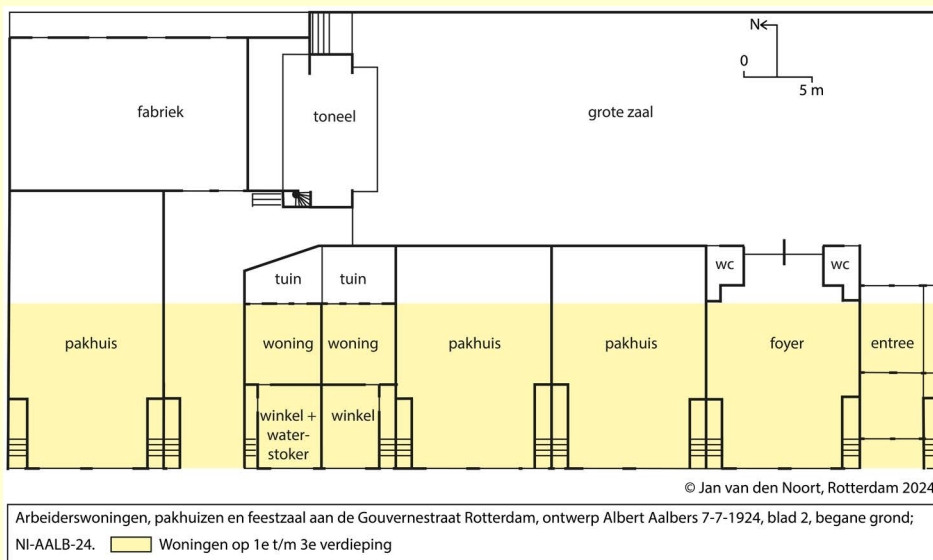
Dat kon niet gezegd worden van de woningen die drie hoog het complex bekroonden. Aalbers tekende woningen die eigenlijk niet meer voldeden aan de eisen van de tijd. Ze waren erg klein en hadden geen slaapkamer. Ze waren [rug-aan-rug gebouwd](#) en hadden aan de rugzijde twee slaapruimten, de zogenaamde alkoven. Daar zaten geen ramen in en je kon die ruimten

dus niet ventileren. Rotterdam was de laatste gemeente waar alkoofwoningen nog mochten worden gebouwd. In 1937 was dat ook hier [definitief verboden](#).

De [woningnood](#) was groot dus de woningen werden vlot verhuurd. Voor de rest van het complex bestond minder belangstelling. Daarom werden de pakhuizen omgebouwd tot woning, vergaderzaal of winkel. De fabriek werd omgezet in een grote coulissen-bergplaats en vijf kleedkamers 'die aan alle eischen voldoen.' Ze werden zelfs verwarmd en waren voorzien van water en licht, 'zoodat veel toneeldilettanten het hier een Elderado zullen vinden.' Achter het toneel was ook nog wat ruimte voor vergaderzalen, 'zoodat een groot deel van vergaderend Rotterdam hier eventueel een plaatsje zal kunnen vinden.'

Ondanks de aanpassingen en de positieve reacties in de pers lukte het niet om Odeon aan de man te brengen. Aalbers nam de exploitatie zelf ter hand. Odeon bleef bijna vijftig jaar in beheer bij de familie Aalbers.

sfeer waarbij een spel van jeugd en liefde reeds bij voorbaat rekenen mocht op 'n goed succes.' Dat spel was het door de leden opgevoerde toneelstuk 'Lente', handelend over de oprechte genegenheid van het 'wereldsche vrouwtje' voor de 'miskenden kunstenaar'. Na afloop van de opvoering was er een reünie, 'waar men nog langen tijd gezellig bijeen bleef'.

Zo bood Odeon ook onderdak aan de 'Vereeniging tot opbloei van het Geestelijke leven in onze Hervormde Kerk',

de 'Algemeene Nederlandsche bond van Handels- en kantoorbedienden', de 'RK Mandolineclub St. Caecilia', de 'Rotterdamsche Dilettanten Toneelbond', de 'Westelijke Oranje- en buurtverenigingen' en vele andere liefhebbers van een avondje uit in eigen kring.

Een avondje uit in eigen kring

De grote zaal was ruim en laagdrempelig, waardoor de plaatselijke verenigingen een avondvullend programma konden organiseren van en voor al hun leden. Odeon was nog maar net geopend of de leden van de [Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel](#) stroomden de zaal binnen voor de feestelijke onthulling van hun nieuwe vlag. Na wat inleidende praatjes werden achtereenvolgens het '[Stormlied](#)' en '[Morgenrood](#)' gezongen, gevolgd door het 'in dit milieu zo toepasselijke gedicht' van Adama van Scheltema: '[Het lied van den machinist](#)'. Het vertellen van 'Een vrolijke geschiedenis op St. Nicolaas-avond' zorgde voor de 'vrolijke noot', waarna de voorzitter een feestrede uitsprak en wees op de successen in het verleden en de taken voor de toekomst. 'Een gezellig dansje heeft de feestgenoten nog tot laat bijeen gehouden.'

De feestelijke vergadering van de Vereeniging van R.K. jongelieden het Katholiek Leven in mei 1926 sprak een andere groep Rotterdammers aan. 'Met de feestelijke stemming in de goed bezette groote zaal van Odeon ging hand in hand het drukke, jolige gedoe van vrolijke jeugd en dartele jonkheid, en was er een

Inboorlingen, makers en belangen

Odeon werd ook intensief gebruikt voor vergaderingen en lezingen. Zo deed pater v. d. Berg een boekje open over de [Papoea's](#) in Nieuw Guinea en hield hij zijn gehoor voor dat 'het beruchte koppensnellen in den grond een godsdienstig gebruik is. De [inboorlingen](#) dooden en snellen koppen, om de namen der gevallen te geven aan hun kinderen, die aldus tegen booze geesten beschermd worden'. Ter geruststelling voegde hij daaraan toe dat het zo goed als niet meer voorkwam en 'het gemoed der ruwe natuurkinderen' veredeld werd door het Katholieke geloof.

[David Wijkoop](#), [Willem van Ravesteijn](#) en 'eenige Chineesche makers' spraken over de 'Chineesche Revolutie', [Anton Constandse](#) en dominee H.G. van Wijngaarde debatteerden over 'De onhoudbaarheid van het Protestantisme' en [Henk Sneevliet](#) vroeg aandacht voor '[Trotski](#)'s verbanning.

Op 10 oktober 1925 gaf het Polyphonisch mandoline-orkest een concert in Odeon ten bate van de Herstellingsoord-vereniging De Eendracht van de RETM. (Groot-Rotterdam, geïllustreerd weekblad voor Zuid-Holland en Zeeland 2-10-1925).

Kerstuitdeeling Christelijke Padvinders

Het is reeds de zesde keer, dat zij een Kerstuitdeeling voor de armste kinderen onzer stad organiseeren en men kan zeggen, dat zij hun sporen verdiend hebben. Ook dit jaar was de uitdeeling grootsch van opzet en de ingezamelde f 1100 stelde den wakkeren jongens in staat aan 250 kinderen een pakket warm ondergoed te verstrekken. Vrijdagavond werd deze uitdeeling in het gebouw Odeon na een waardige Kersstfeest viering gehouden. Hopman J.S. v.d. Gevel de geestelijke vader van deze menschienvende onderneming sprak een kort openingswoord, waarna de heer L. Bodaan, gemeentelijk adviseur inzake de opvoeding der rijpere jeugd op de hem zoo eingen vlotte wijze een drietal Kerstvertellingen deed. Die vertellingen, maar vooral de uitdeeling van de pakketten, de versnaperingen tooverde glimlachjes op de bleke gezichtjes der talrijke kinderschaar, die soms overging tot uitgelaten vroolijkheid. Een toneelstukje getiteld "Dan's Kerstfeest" en een padvindersfilm vormden het slot van de heerlijken Kerstavond.

Hij was voor de jongens zelf een groote voldoening, wetende dat zij een gedeelte van hun schoone belofte in praktijk hadden gebracht, nl. het "iedereen te helpen waar ik kan" Ook zij kunnen op een geslaagden avond terugzien, een belooning voor hun menschienvend werk.

Rotterdamsch Nieuwsblad 27-12-1928

Rotterdamsch Nieuwsblad 27-12-1928.

Het 'Comité van actie tot instandhouding van den kleinen handeldrijvenden en industrieelen middenstand en tot behartiging van hun belangen te Rotterdam' riep haar leden op om zich te verzetten tegen de [zondagsluiting](#). Het belegde een druk bezochte vergadering in Odeon en nam een motie aan waarin de gemeente om hulp werd gevraagd. Het mocht allemaal niet baten. In 1930 voerde de regering de winkelsluitingswet in en tot 1984 gingen winkels op zondag verplicht dicht.

Het RET-personeel verzette zich tegen het voornemen van de gemeente om het kort tevoren opgekochte bedrijf om te zetten in een naamloze vennootschap. De ['Federatie van personeel in openbaren dienst'](#) belegde in 1929 een vergadering in Odeon om het ontij te keren. Toen er na een half uur nog maar vijftien belangstellenden waren, beklagde de voorzitter zich 'dat dit personeel doof blijft voor eigen belangen.' De Federatie zou 'de stormklok blijven luiden', maar dat bleek niet nodig. Het duurde tot 2007 eer de RET een nv werd. Het kan verkeren; allemaal in Odeon.

Volgende keer meer © Jan van den Noort, Rotterdam 2025. 'Honderd jaar Odeon, Een kleine geschiedenis van Rotterdam' verscheen eerder in het Rotterdams Jaarboekje 2025, 176-205.

Dans-
Academie

BECKMANN

TELEFOON 33766.

Gevestigd in de prachtige Zalen van
Gebouw „Odeon”, Gouvernestr. 50-72

Aanvang der Danslessen voor Eerstbeginnenden
Zondag 6 September 4 en 6 uur.

In **October** op alle andere avonden Lessen
voor Gehuwden en Gevorderden; ook speciale
R.-K. Clubs. „Vereenigingen” reductie.

Leuke gezellige Clubs. Privélessen dagel.
op ieder gewenscht uur. Inschrijving en spreek-
uren dagelijks van 2—4 uur en van 8—10 uur.

**School voor correct Dans-
onderwijs Engelsche stijl.**

Prospectus
op
aanvraag.

39806 50